

GUIDO CAVALCANTI

«RIME»

Traduzione in lingua albanese

a cura di Arben Dedja

2.

*Avete 'n vo' li fior' e la verdura
e ciò che luce ed è bello a vedere;
risplende più che sol vostra figura:
chi vo' non vede, ma' non pò valere.*

*In questo mondo non ha creatura
sì piena di bieltà né di piacere;
e chi d'amor si teme, lu' assicura
vostro bel visi a tanto 'n sé volere.*

*Le donne che vi fanno compagnia
assa' mi piaccion per lo vostro amore;
ed io le prego per lor cortesia*

*che qual più può più vi faccia onore
ed aggia cara vostra signoria,
perché di tutte siete la migliore.*

11.

*Poi che di doglia cor conven ch'i' porti
e senta di piacere ardente foco
e di virtù mi traggio a sì vil loco,
dirò com'ho perduto ogni valore.
E dico che' miei spiriti son morti,
e il cor che tanto ha guerra e vita pocco;
e se non fosse che 'l morir m'è gioco,
fare'ne di pietà pianger Amore.*

*Ma, per lo folle tempo che mi ha giunto,
mi cangio di mia ferma opinione
in altrui condizione,
sì che io non mostro quant'io sento affanno:
là 'nd'eo ricevo inganno,
chè dentro da lo cor mi passi Amanza,
che se ne prota tutta mia possanza.*

2.

Në vete lulet, po edhe gjethin ke
e ç'është dritë-e-zjarrtë-e-lraftaruar;
shkëlqimi yt diellin në hije e le:
kush s'të sheh dot, nuk di të vlerësuar.

Nuk ka tjetër krijesë mbi këtë dhë
kaq bukuri-të-lartë-të hijeshuar;
e kë i friket dashurisë, ia mpreh
dëshirën me fytyrën e mrekulluar.

Shoqezat tua që rrini përdore
sa më kënaqin me ato dashurira;
e unë i lus për bujarinë prore

që sa të mund më fort t'thurin lavdira,
të ta dëshërojnë vëmendjen mbretërore,
se ndër të tëra qenkërke m'e mira.

11.

Meqë hije më paska zemra e vojtur
e t'ëndjes zjarrin ndjej të më zatetë
e të virtytit zvarrje tatëpjetë,
do e them si m'u sharrua trimëria.

Do e them q'shpirtrat e mi s'paskan të rrojtur,
as zemra, kërdi-plotë-e-një-fill-jetë;
e të mos qe me vdekjen që loz vetë,
do qante përdëlllyese Dashuria.

Po ngaqë kohë e çmendur më ra pjesë,
kaloj nga një vendimi im i prerë
në gjendje më të nderë,
sa s'po e shfaq si gulçi më kaploi:
ku rrena lulëzoi,
gjer Dashuria e shqyejt gjinë
duke ma rrëkëllyer tërë fuqinë.

28.

*Pegli occhi fere un spirito sottile,
che fa 'n la mente spirito destare,
dal qual si move spirito d'amare,
che ogn'altro spiritel face gentile.*

*Sentir non pò di lu' spirito vile,
di cotanta virtù spirito appare:
quest' è lo spiritel che fa tremare,
lo spiritel che fa la donna umile.*

*E poi da questo spirito si move
un altro dolce spirito soave,
che siegue un spiritello di mercede:*

*lo quale spiritel spiriti piove,
ché di ciascuno spirit' ha la chiave,
per forza d'uno spirito che 'l vede.*

36.

*Certe mie rime a te mandar vogliendo
del greve stato che lo meo cor porta,
Amor aparve a me in figura morta
e disse: «Non mandar, che i' ti riprendo,*

*però che, se l'amico è quel ch'io 'ntendo,
e' non avrà già sì la mente accorta,
che udendo la 'ngiuliosa cosa e torta
ch'i' ti fo sostener tuttora ardendo,*

*ched e' non prenda sì gran smarrimento
ch'avante che udit' aggia tua pesanza
non si diparta da la vita il core.*

*E tu conosci ben ch'i' sono Amore;
però ti lascio questa mia sembianza
e pòrtone ciascun tu' pensamento.»*

40.

*Dante, un sospiro messagger del core
subitamente mi assalì dormendo,
ed io mi disvegliai allor, temendo
ched e' non fosse in compagnia d'Amore.*

*Po' mi girai, e vidi 'l servitore
di monna Lagia che venìa dicendo:
«Aiutami, Pietà!» sì che piangendo
io presi di merzé tanto valore,*

*ch'i' giunsi Amore ch'affilava i dardi.
Allor l'adomandai del su' tormento,
ed elli mi rispuose in questa guisa:*

28.

Sysh më plagosi një frymë veleti,
që mendjes bën që fryma të buisë,
prej ku përhapet frymë e dashurisë,
q'çdo fryme tjetër i jep fisnikëri.

Fryma e poshtër nuk mundet ta dijë,
kur shpallet fryma e virtytësisë:
kjo është fryma që të llaftaris,
fryma që i fal vashës përvujtni.

Prej kësaj fryme seç lëviz pastaj
një tjetër frymë e-ëmbël-ëndje-plotë,
që një frymë përdëllore ndjek nga pas:

e cila frymë frymët shkreh në vaj,
dhe të secilës frymë çelës lot,
me anë të një fryme q'e pikas.

36.

Do vjersha duke dashur të t'i nis
për të zemrës sime gjendje aq të nderë,
Dashuria m'u shfaq zverdhur-e-prerë
e tha: «Shiko, këtë punë mos e bitis,

se, në qoftë ai që them prej shoqërisë,
nuk do të ketë kresë mendim të vlerë,
duke dëgjuar padrejtësinë e shtjerë
që, flakëruar, dua të të kandis,

e s'ka për ta ndërmarrë këtë merak
kur të dëgjojë për tënden plogështi
që zemërën ta shkulë ai prej jete.

Unë Dashuria jam, ti mirë e gjete;
prandaj po të lë timen shëmbëllli
e t'i degdis mendimet pak nga pak.»

40.

Dante, një psherëtimë e zemrës shkesë
befasisht tek flija më kaploi
dhe unë prej gjumi brofa, tërë drojë
a mos nuk ish nën t' Dashurisë kujdes.

Pastaj u solla e pashë trimin e vlesë
të zojës Laxhia që vij të më thojë:
«Ndihmomë, Mëshirë!» e në vome-e-plojë
rërmeva aq fuqi prej përdëllese,

sa i shkova Dashurisë q'ehte rrufetë.
Dhe atëbotë e pyeta për travajin,
dhe m'u përgjegj ajo në këtë mënyrë:

«Di' al servente che la donna è prisa,
e tengola per far su' piacimento;
e se no il crede, di' ch'a li occhi guardi.»

41.

*I' vegno 'l giorno a te 'nfinite volte
e trovoti pensar troppo vilmente:
molto mi døl della gentil tua mente
e d'assai tue virtù che ti son tolte.*

*Solevanti spiacer persone molte;
tuttor fuggivi l'anniosa gente;
di me parlavi sì coralemente,
che tutte le tue rime avie ricolte.*

*Or non ardisco, per la vil tua vita,
far mostramento che tu' dir mi piaccia,
né 'n guisa vegno a te, che tu mi veggì.*

*Se 'l presente sonetto spesso leggi,
lo spirito noioso che ti caccia
si partirà da l'anima invilita.*

52.

*Novelle ti so dire, odi, Nerone:
che' Bondelmonti trieman di paura,
e tutti Fiorentin' no li assicura,
udendo dir che tu ha' cuor di leone:*

*e' più trieman di te che d'un dragone,
veggendo la tua faccia, che è sì dura
che no la riterrìa ponte né mura,
se non la tomba del re Pharaone.*

*Deh, con' tu fai grandissimo peccato:
sì alto sangue voler discacciare,
che tutte vanno via senza ritegno!*

*Ma ben è ver che ti largâr lo pegno
di che pot(e)rai l'anima salvare:
sì fosti paziente del mercato!*

«Thuaj akolit që vasha është ndryrë
e mbahet kështu pas dëshirës së saj;
në mos besoftë, t'ia shohë sytë vetë.»

41.

Përditë vij te ty me mijëra herë
e të gjej thellë në mendime poshtërisht:
vajtoj për mendjen që hije ç'të kishte
dhe për virtytet tua tashmë bjerrë.

Fort shpesh të hidhërokëshin të tjerë;
mërziturakëve u bëje bisht;
për mua flisje aq përzemërsisht
sa t'i kam mbledhur vjerëshat e vlerë.

S'guxoj, prej jetës sate që të frik,
ta shpall sa më pëlqen shqiptimi yt
e të t'avitem, të më shohësh shqim.

N'e lexofsh prorre këtë tingëllimë,
fryma e turbulluar që të mbyt
nga shpirti i helmatisur do të ikë.

52.

Të reja po të sjell, dëgjomë, Neron:
se dridhen frike ata Bondelmontet,
e nuk ka fiorentin t'i siguronte,
kur morën vesh q'zëmër luani të vlon:

e më shumë i tremb ti se një dragon,
duke ta parë fytyrën që nxironte
që nuk ka urë e mur ta përballonte,
përveç varrit të mbretit Faraon.

De, ç'mëkat të madh ke për të larë:
për gjak fisnik që i bën gjueti,
sa po ia mbathin e vrapin s'e ndalin!

Është e vërtetë që borxhin ta falin
ndaj, mundet, shpirtin e shpëtoke ti:
të ishe i duruar në pazar!

Padova, 2000-2002